

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نیرو

دستورالعمل تهیه و تصویب

مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل

طرح‌های توسعه‌ای مشمول ماده ۲۱۵ برنامه پنجم توسعه

دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل

بهار ۱۳۹۳

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
۱	فهرست مطالب
۲	مقدمه
۳	۱- تعاریف
۳	۱-۱- نظامنامه
۳	۲-۱- دبیرخانه ستاد
۳	۳-۱- کارگروه‌های تخصصی
۳	۴-۱- شرکت/شرکت‌های مادر تخصصی
۳	۵-۱- شرکت/شرکت‌های اجرایی
۳	۶-۱- کمیته شرکت/شرکت‌های مادر تخصصی
۴	۷-۱- کمیته شرکت/شرکت‌های اجرایی
۴	۸-۱- مشاور ذیصلاح
۴	۹-۱- سطح‌بندی طرح
۴	۱-۹-۱- طرح‌های حیاتی
۴	۲-۹-۱- طرح‌های حساس
۴	۳-۹-۱- طرح‌های مهم
۴	۴-۹-۱- طرح‌های فاقد سطح‌بندی
۴	۲- هدف
۵	۳- محدوده اجرا
۵	۴- مسئولیت اجرا
۵	۵- ارکان بررسی مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح
۵	۶- ضوابط تهیه پیوست پدافند غیرعامل طرح
۶	۷- ضوابط بررسی و فرآیند تصویب طرح
۶	۱-۷- فرآیند تصویب پیشنهاد سطح‌بندی طرح
۶	۱-۱-۷- طرح‌های فاقد سطح‌بندی
۶	۲-۱-۷- طرح‌های با سطح‌بندی حیاتی، حساس و مهم
۶	۲-۷- فرآیند تصویب مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح
۶	۱-۲-۷- طرح‌های فاقد سطح‌بندی
۶	۲-۲-۷- طرح‌های با سطح‌بندی حیاتی، حساس و مهم
۷	۸- بازنگری
۸	گردآورندگان

مقدمه

مطابق ماده ۲۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، پیشنهاد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید در لوایح بودجه سنواتی با لحاظ گزارش توجیهی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی امکان‌پذیر است؛ لذا به‌منظور ایجاد وحدت رویه در شرکت‌های تابعه و وابسته، تسهیل در نحوه تهیه و تصویب گزارش‌های توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌های مشمول و در راستای اجرایی نمودن ماده قانونی یادشده و دستورالعمل اجرایی آن (ابلاغی توسط معاون محترم برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به شماره ۱۰۰/۴۲۵۴۲ مورخ ۹۱/۵/۲۴)؛ دستورالعمل «تهیه و تصویب مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌های توسعه‌ای» تهیه گردیده است.

لازم به ذکر است از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر (تهیه و ابلاغ‌شده توسط شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو) ملغی اعلام می‌گردد و این دستورالعمل به‌عنوان سند بالادستی لازم‌الاجرا می‌باشد.

۱- تعاریف

۱-۱- نظامنامه

منظور نظامنامه تجدیدنظر شده «مدیریت بحران و پدافند غیرعامل» ابلاغی توسط مقام عالی وزارت در تاریخ ۱۳۹۱/۰۹/۲۷ می‌باشد که در این دستورالعمل به اختصار «نظامنامه» نامیده می‌شود.

۱-۲- دبیرخانه ستاد

منظور دبیرخانه ستاد مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو می‌باشد که به استناد ماده ۴-۵ نظامنامه تشکیل گردیده و در این دستورالعمل به اختصار «دبیرخانه ستاد» نامیده می‌شود.

۱-۳- کارگروه‌های تخصصی

منظور کارگروه‌های تخصصی مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو در امور «آب و آبفا» و «برق و انرژی» می‌باشند که به استناد ماده ۵-۵ نظامنامه تشکیل گردیده‌اند و در این دستورالعمل به اختصار «کارگروه‌های تخصصی» نامیده می‌شوند.

۱-۴- شرکت/شرکت‌های مادر تخصصی

منظور سه شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران؛ مهندسی آب و فاضلاب کشور؛ تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر) می‌باشد که در این دستورالعمل به اختصار «شرکت/شرکت‌های مادر تخصصی» نامیده می‌شوند.

۱-۵- شرکت/شرکت‌های اجرایی

منظور ستاد وزارت نیرو و کلیه شرکت‌های زیرمجموعه، تابعه و وابسته وزارت نیرو اعم از شرکت‌های مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران، مهندسی آب و فاضلاب کشور؛ تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر)؛ شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه منابع آب و خاک سیستان، سازمان توسعه منابع آب و برق خوزستان، شرکت مدیریت ساخت و تهیه کالای آب و برق (ساتکاب)، شرکت مدیریت شبکه برق ایران، سازمان انرژی‌های نو ایران (سانا)، سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سابا)، سازمان توسعه برق ایران، شرکت مدیریت پروژه‌های نیروگاهی ایران (مپنا)، شرکت‌های آب منطقه‌ای، شرکت‌های آب و فاضلاب شهری و روستایی، شرکت‌های برق منطقه‌ای و شرکت‌های توزیع نیروی برق سراسر کشور می‌باشد که به‌عنوان شرکت اجرایی در موافقتنامه طرح مسئولیت پیگیری اخذ مجوز کمیسیون ماده ۲۱۵ را بر عهده‌دارند.

۱-۶- کمیته شرکت/شرکت‌های مادر تخصصی

منظور کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های مادر تخصصی می‌باشند که به استناد ماده ۶-۵ نظامنامه تشکیل گردیده‌اند و در این دستورالعمل به اختصار «کمیته شرکت/شرکت‌های مادر تخصصی» نامیده می‌شوند.

۷-۱- کمیته شرکت / شرکت‌های اجرایی

منظور کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های زیرمجموعه می‌باشد که به استناد ماده ۵-۸ نظامنامه تشکیل گردیده‌اند و در این دستورالعمل به اختصار «کمیته شرکت/شرکت‌های اجرایی» نامیده می‌شوند.

۸-۱- مشاور ذیصلاح

شرکت‌های مشاوره هستند که دارای گواهینامه صلاحیت انجام خدمات مشاوره از معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری بوده و دارای تأییدیه امنیتی مرکز حراست وزارت نیرو نیز می‌باشند.

۹-۱- سطح‌بندی طرح

عبارت است از تعیین میزان اهمیت، حوزه نفوذ، ارزش، حدود و شرایط مراکز و مستحدثات ناشی از اجرای طرح که مطابق دستورالعمل مربوطه توسط کمیته شرکت اجرایی تهیه و پیشنهاد می‌گردد. بنا به تعریف؛ طرح‌ها از لحاظ سطح‌بندی به چهار دسته تقسیم می‌گردند.

۱-۹-۱- طرح‌های حیاتی

طرح‌هایی هستند که دارای گستره فعالیت ملی (کشور) می‌باشند و وجود و استمرار فعالیت آن‌ها برای کشور حیاتی است و آسیب یا عدم کارکرد آن‌ها باعث اختلال کلی در اداره امور کشور می‌گردد.

۲-۹-۱- طرح‌های حساس

طرح‌هایی هستند که دارای گستره فعالیت منطقه‌ای (دو یا چند استان) می‌باشند و وجود و استمرار فعالیت آن‌ها برای مناطقی از کشور ضروری است و آسیب یا عدم کارکرد آن‌ها باعث بروز اختلال در مناطقی از کشور می‌گردد.

۳-۹-۱- طرح‌های مهم

طرح‌هایی هستند که دارای گستره فعالیت محلی (استانی) می‌باشند و وجود و استمرار فعالیت آن‌ها برای بخشی از کشور دارای اهمیت است و آسیب یا عدم کارکرد آن‌ها باعث بروز اختلال در بخشی از کشور می‌گردد.

۴-۹-۱- طرح‌های فاقد سطح‌بندی

طرح‌هایی که در هیچ‌یک از سطوح حیاتی، حساس و مهم قرار نمی‌گیرند فاقد سطح‌بندی می‌باشند.

۲- هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل نظام‌مند نمودن نحوه تهیه و تصویب گزارش‌های توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌های مشمول؛ تبیین جایگاه و مشخص کردن روابط بین دبیرخانه ستاد مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو (دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو)، دبیرخانه کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های مادر تخصصی (دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های مادر تخصصی) و دبیرخانه کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های زیرمجموعه می‌باشد.

۳- محدوده اجرا

محدوده اجرای این دستورالعمل کلیه شرکت‌های اجرایی مندرج در ردیف ۵ بند ۱ دستورالعمل حاضر می‌باشد.

۴- مسئولیت اجرا

مسئولیت اجرا در کلیه شرکت‌های اجرایی (موضوع ردیف ۵ بند ۱ این دستورالعمل) بر عهده بالاترین مقام مسئول می‌باشد.

۵- ارکان بررسی مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح

۱- کارگروه‌های تخصصی

۲- کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های مادر

۳- کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های اجرایی

۶- ضوابط تهیه پیوست پدافند غیرعامل طرح

۱- انجام مطالعات جهت تهیه و ارائه گزارش توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌های حیاتی، حساس و مهم؛ صرفاً توسط مشاورین ذیصلاح امکان‌پذیر بوده و سایر شرکت‌های مشاور مجاز به انجام مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل نمی‌باشند.

تبصره ۱: ضرورت دارد سطح‌بندی طرح قبل از واگذاری به شرکت مشاور، مطابق دستورالعمل مربوطه تعیین گردد.

تبصره ۲: در خصوص طرح‌هایی که در زمان ابلاغ این دستورالعمل به مشاور واگذار گردیده‌اند لازم است سطح‌بندی طرح مطابق دستورالعمل مربوطه انجام و در صورتی که طرح دارای سطح‌بندی باشد؛ مطالعات توجیهی مربوطه صرفاً توسط شرکت ذیصلاح با اولویت مشاور مادر انجام گردد.

۲- واگذاری مطالعه و اجرای طرح‌های دارای سطح‌بندی حیاتی، حساس و مهم به شرکت‌های خارجی ممنوع بوده و موارد استثنا با درخواست شرکت اجرایی مربوطه و اخذ تأیید دبیرخانه ستاد وزارت نیرو قابل انجام خواهد بود.

۳- مطالعات امکان‌سنجی و تهیه گزارش توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌های توسعه هم‌زمان با مطالعات امکان‌سنجی بخش‌های فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی انجام می‌پذیرد.

۴- مشاور ذیصلاح طرح ملزم به انجام مطالعه امکان‌سنجی و توجیه پدافند غیرعامل مطابق بند اول از فصل نخست شرح خدمات عمومی پدافند غیرعامل (ابلاغی توسط مشاور وزیر و مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو طی نامه شماره ۹۲/۲۳۸۹۴/۱۲۱ مورخ ۱۳۹۲/۰۴/۳۱)؛ به‌عنوان یک فصل مستقل از کل مطالعات امکان‌سنجی طرح می‌باشد.

۵- کلیه اسناد مرتبط با مطالعات پدافند غیرعامل، دارای طبقه‌بندی بوده و به چهار سطح «محرمانه»، «خیلی محرمانه»، «سری» یا «به کلی سری» تقسیم‌بندی شده و گردش کار مربوطه بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی مرکز حراست وزارت نیرو خواهد بود.

۶- بررسی و اظهارنظر در مورد مطالعات امکان‌سنجی و تهیه گزارش توجیهی پدافند غیرعامل طرح با هدایت و نظارت دبیرخانه کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت‌های اجرایی انجام می‌گردد.

۷- ارائه مطالعات امکان‌سنجی و گزارش توجیهی پدافند غیرعامل برای طرح‌های مشابه قابل تکرار نبوده و لازم است برای هر طرح، به صورت اختصاصی انجام و ارائه شود.

تبصره: موارد قابل تطبیق در طرح‌های مشابه با نظر کمیته شرکت اجرایی قابل تعمیم می‌باشد.

۷- ضوابط بررسی و فرآیند تصویب طرح

۷-۱- فرآیند تصویب پیشنهاد سطح‌بندی طرح

۷-۱-۱- طرح‌های فاقد سطح‌بندی

به منظور تصویب پیشنهاد طرح‌های فاقد سطح‌بندی، مراحل ذیل طی می‌گردد:

۱- تأیید شرکت اجرایی (دبیر کمیته و مدیرعامل).

۲- تأیید دبیرخانه کمیته شرکت مادر تخصصی ذی‌ربط.

تبصره: در این مرحله دبیرخانه کمیته شرکت مادر تخصصی نسبت به بررسی و تطبیق پیشنهاد مذکور با مصادیق سطح‌بندی اقدام و پس از انطباق؛ موارد تأیید را به شرکت اجرایی ابلاغ و جهت اطلاع به دبیرخانه ستاد ارسال می‌نماید.

۷-۱-۲- طرح‌های با سطح‌بندی حیاتی، حساس و مهم

به منظور تصویب پیشنهاد این گروه از طرح‌ها، مراحل ذیل طی می‌گردد:

۱- تأیید شرکت اجرایی (دبیر کمیته و مدیرعامل).

۲- تأیید دبیرخانه کمیته شرکت مادر تخصصی ذی‌ربط.

۳- تأیید دبیرخانه ستاد.

۷-۲- فرآیند تصویب مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح

۷-۲-۱- طرح‌های فاقد سطح‌بندی

مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌هایی که بر اساس ضوابط سطح‌بندی موضوع ردیف ۹ بند ۴ این دستورالعمل مشمول یکی از سطوح حیاتی، حساس و مهم نمی‌گردند توسط شرکت مشاور مادر طرح تهیه شده و مراحل ذیل به منظور تصویب و اخذ مجوز ماده ۲۱۵ طی می‌گردد:

۱- تأیید کمیته شرکت.

۲- تأیید دبیرخانه کمیته شرکت مادر تخصصی ذی‌ربط و ارسال نتیجه به دبیرخانه ستاد.

۷-۲-۲- طرح‌های با سطح‌بندی حیاتی، حساس و مهم

به منظور تصویب مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل و اخذ مجوز ماده ۲۱۵ این گروه از طرح‌ها مراحل ذیل طی می‌گردد:

۱- تأیید کمیته شرکت.

۲- تأیید دبیرخانه کمیته شرکت مادر تخصصی ذی‌ربط.

۳- تأیید دبیرخانه ستاد.

۸- بازنگری

۱- سایر اسناد اداری، شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغ‌شده جهت تهیه و تصویب مطالعات توجیهی پدافند غیرعامل طرح‌های توسعه‌ای مشمول ماده ۲۱۵ برنامه پنجم توسعه در صورت مغایرت با این دستورالعمل ملغی اعلام‌شده و قابلیت اجرایی ندارند.

۲- این دستورالعمل در شرایط ذیل قابل بازنگری می‌باشد:

۱- به منظور ارتقاء کارایی. ۲- لزوم هماهنگی با ضوابط و مقررات. ۳- تصویب ستاد.

۳- این دستورالعمل در هشت بند و چهارده تبصره تهیه و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.

گردآوردگان

- آقای مهندس میثم جعفرزاده؛ مشاور وزیر و مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو.
- آقای مهندس محسن صادقی؛ معاون مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو.
- آقای سیدرضا نیک‌نژاد؛ مشاور حفاظت فیزیکی و نماینده مرکز حراست وزارت نیرو.
- آقای یزدان رضایی؛ معاون مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی تلفیقی و راهبردی.
- آقای مهندس مهدی دانشگر؛ مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت مدیریت منابع آب ایران.
- آقای سعیدرضا خادم‌المله؛ دبیر کمیته پدافند غیرعامل شرکت توانیر.
- آقای مهندس مصطفی‌علی ربانی؛ عضو هیئت‌مدیره سازمان توسعه برق ایران.
- آقای مهندس مهدی شریفی‌فرد؛ دبیر کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران.
- آقای مهندس محمدرضا احمدنسب؛ رئیس مرکز مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران.
- آقای مهندس جلال جهانبخشی؛ دبیر کمیته مدیریت بحران و پدافند غیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان تهران.
- آقای مهندس حسین محسنی دینه‌رودی - کارشناس دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو.